

לרון ולהאשים אחרים, אין הדבר עולה בידו. בסיממה של השיחה הרג הזקן את הצעיר באמצעות השופלדור, והוא עצמו מוציא את נשמתו.

כשלונו של דוֹהֶשִׁיחַ שבין שני הדורות מוכיח שאין הצדדים מבינים זה את זה, המחבר מיטיב לחדור אל הרקע המשותף של החיים במשק ולשתול את גיבוריו בקרקע מוצקה. דמויותיו חיות גם בבית־הקברות של הקיבוץ, המשמש כאן שדה־המערכה של הדויכוח בין הזקן לצעיר. אולי האורחה המיוחדת של המקום יש בה "הפתרון הסופי" של כל בעיית הקיום, ואולי לקראת המוות הצפוי תיכנן לו המחבר מראש את המקום המתאים לסופה של ההתמודדות הגורלית ש־בין גיבוריו.

משלושת המחזות הנכבד הוא ה"שופלדור", בזכות בשלותו הרעיונית, העיצוב המלא של הדמויות ופיתוחה הדרמטי של העלילה.

פרח הדאבה

רומן־הביכורים של יוסף כהן מעלה מעשה טראגי באשה שהקריבה עצמה למען אהבתה אל בעלה. היטב ידעה כי בגלל סגם בלבה אסור לה להביא ילד לעולם, אך משנתערערו היחסים בינה לבין בעלה, מיד לאחר הנישואים, תלתה האשה את הקולר באי־יכלתה ללדת, וכאשר עלת חפצה בידה—מתה בלדתה את בנה. לפני כן השאירה מכתב לבעלה וניסתה להסביר לו בכתב, מה שלא הצליחה להגיד לו בחייה, שמגודל אהבתה אליו קיבלה עליה את הדין, ואף כי היטב ידעה מה צפוי לה עש־תה מה שעשתה מאהבה ומרצון לבעלה, ל"יחידה" בעולם.

בכך מסתיימת פרשת־חיים מסעירה ומרטיטה, שעניינה ביחסים שבין זוג צעיר בראשית חייהם המשותפים. "החטא הקדמון" הוא בכך שתאשה לא גילתה לחתנה לפני החתונה כי חולי יש בה ואין הוא מסוגלת ללדת. שמי־רתיסוד זו גרמה קרע שהחריף והלך עד

לשאתה לאשה, אך ביום חתונתו ניגור מצ־פוגו והוא בורה מתחת לחופתה. אין הוא חוזר לקיבוץ, אף שחברו מזמין אותו להצטרף ליישוב חדש בערבה. במחזה זה מתקיים העימות שבין הדורות בממדים קטנים. השיחיות המובלטת של הזקנים לא זכתה לעימות הנגדי הראוי לה מצד הצעירים. עימות זה בא במחזה השני, "השופלדור", על רקע הווי־החיים בקיבוץ, הידוע היטב ל"מחבר. כאן דן אילו כבעיה של "אבות ובנים" בקיבוץ מעלה התמודדות חריפה בין שני דורות. שני גיבורים למחזה, ומלבדם אין כל דמות אחרת. האחד הוא האב הזקן, ה"מביא פרחים אל קברה של בתו הצעירה, שאיבדה עצמה לדעת. השני הוא חבר־משק בן עשרים־ושמונה המואשם במותה ואשר האסיפה הכללית של המשק הרחיקתו מן הקיבוץ. לאחר בילוי משותף, נטלה הצעיר רה את אקדחו וקיפחה את חייה.

דוֹהֶשִׁיחַ שבין שני הגברים מעלה כאן את הפער שבין הדורות. האב הזקן והשבור נמ־נה על המיסדי־החלוצים, שנחפסו לחזון הסוציאלי והלאומי והקדישו את מיטב שג־תיהם לחלום־חיהם. הם גידלו בנים ובנות בתוך המשק, זרבות הימים הבינו את ה"רות וההתנכרות שבינם לבין ילדיהם. ה"צעיר בן־הקיבוץ רחוק מעולמם של הזקנים. את מקומו במשק מצא בתפקידו כמכונאי המפעיל כלי בנייה וחפירה. הסתברותו עם הצעירה אינה נחשבת בעיניו כלל. כך נוה־גים צעירים רבים, שאינם מיחסים לקיבוץ את המשמעות המוסרית־המשמעתית שייחסו לו רבים ממיסדיה, אף שגם הם לא נוקו מחולשות־אנוש. אין לקיבוץ מעמד מיוחד ב"חיהם הפרטיים של חבריו, ובכל התערבות של האסיפה הכללית בתחום הפרט רואה הצעיר אמצע־לחץ שאין לו כל הצדקה. כל כמה שהצעיר משתדל לפקוח את עיניו של הזקן על התנהגותה של בתו, בטרם יבוא

* עמיצור אילן: בתים מתרוקנים (שלושה מחזות); ספריית פועלים, הוצאת הקיבוץ־ה"ארצי השומר־הצעיר, מרחביה, ואיגוד סופרי הקיבוץ הארצי, תל־אביב, 1970; 201 עמ'.

ייעוץ מקצועי חינם

מומחיו ייעצו לכם!

כל בעיה של צביעה וצבעים, כמויות וסוגים. תיפטר על ידי מומחי הצביעה של ממבור.

מומחיו מספקים גם ייעוץ לצביעה תעשייתית-ולבעיות טכנולוגיות מורכבות.

פנו בגלויה אל ת.ד. 507 ת"א או ת.ד. 668 חיפה. ותקבלו ייעוץ מקצועי חינם של-

ממבור

גדול מפעלי הצבעים בארץ

ממבור

שהיה לתהום ששוב אין לגשר עליו. היי הנישואין הפכו גיהנום. הצעיר ביקש בית ואשה, ולא מצא לא בית ולא אשה. האשה ביקשה בעל אהב ודואג ומסור, ולא מצאה. מעגלי חייהם החלו להפליג לכיוונים שונים ימרוחקים. כל אחד פנה לעברו. הבית התרר קן, הזרות והגיבור עשו את שלהם.

הסיפור, הכתוב בגוף ראשון, מעצב יותר את הצד של הגבר. כך עלה בידי המחבר לתאר את חוויותיו הפנימיות של הגיבור מתוך ידי עה רבה וימכנת. מצבו הטראגי של הבעל שלא מצא בחיי־הנישואים את אשר חיפש—ואשר אכזבה זו החריבה עליו את כל עולמו—מתבאר בסיפור על בחינותיו הרבות. סבלו כגבר בא להצדיק את בגידותיו. בדידותו הרב בה מקרבתו אל אביו, המנסה להשפיע עליו להתייחס בהבנה, בסבלנות ובאורך־רוח למחלת אשתו. אך מחוסר סיפוקו המיני מתערער עליו כל עולמו הנפשי.

הנוסח הוידויי של הסיפור מגלה את ייכורי הגבר בכל עצמתם. לא כך נוהג המחבר עם האשה. הטראגיות הרבה בגורלה וגודל קר־בנה אינם זוכים לאותה הבעה אנושית הרא־יה להם. יש עירפול רב בתחושותיה, והרג־שיתיה מתוארות כמבעד למסך, לא במישרים. חסרה בתיאורים אותה גישה האמאנית, שבל עדיה אין לדון את קרבנה של הצעירה.

המעניין הוא שדווקא את דמותה של האשה השגיה—האהובה, שפרשת־יחסיה עם הגיבור היא רק אסיוודה, אם גם רצינית, שאין המח־בר מפרש את סיומה—דווקא אותה הצליח המחבר להעלות ביתר־הבנה, לעומת זאת קיפח את דמותה של הגיבורה הראשית.

אילו עבר הספר עריכה ואילו נתג המחבר איפוק־מה היה מונע את המלל הרב והמי־תר המעיק על הסיפור. צימצום ממדיו של הרומן, שעלילתו סותרת אך במעט, היה תורם הרבה לביטוי ששרונו של המחבר, כשרון שהוא כשלעצמו אינו מוטל בספק.

י. פ.

* יוסף כהן: פרח הראבה (רומן); היצאת "עליה" ת"א, 1969; 220 ע'.